

8^e NEDERLANDSE STRAATDOKTERS SYMPOSIUM

“Dakloos en toegang tot zorg: feiten en verbeteringen”

Dinsdag 16 november 2021, 13.00-17.00 uur

LantarenVenster Rotterdam

Inleiding

Het doel van de **Nederlandse Straatdokters Groep** (NSG) is het uitdragen van lessen van de straat, over het bieden van sociaal medische zorg aan kwetsbare burgers in de marge van de samenleving. Het gaat om het delen van specifieke kennis uit wetenschappelijk onderzoek en ervaringen uit het veld, met en voor hulpverleners die werkzaam zijn in de zorg voor mensen in sociale en medische exclusie, voor en tijdens dakloosheid. Dit symposium wordt georganiseerd door de NSG in samenwerking met de Doctors for Homeless Foundation (DHF) en Erasmusmc.

Dakloos en toegang tot zorg

Mensen die dakloos raken hebben een grote kans om ziek te worden en vroegtijdig te sterven. Multiple, stapelende en elkaar negatief versterkende factoren en problemen dragen hiertoe bij. Toegang tot zorg is daarmee een vereiste om deze problemen te kunnen leren kennen, begeleiden en helpen verzachten.

Binnen de populatie dakloze mensen zijn er voor bepaalde problemen hoge drempels om toegang tot zorg te vinden, krijgen en behouden. Zeker wanneer er sprake is van verstandelijke beperkingen, psychiatrische problemen, verslavingsproblematiek en het ontbreken van een zorgverzekering, al dan niet door het ontbreken van de juiste documenten.

Deze nascholing gaat in op de achtergronden van dakloosheid, kenmerken, morbiditeit en mortaliteit en de toegang tot zorg. Het werk, ervaring en het op deze nascholingsdag te verdedigen proefschrift van de Rotterdamse huisarts / straatdokter Marcel Slockers staan hierin centraal. Aan de hand van feiten over de huidige situatie van dakloosheid, ziekte en sterfte wordt samen met de deelnemers gezocht naar mogelijkheden voor verbetering van de toegang tot zorg voor deze kwetsbare groep burgers. Daarbij bespreken we welke rol straatdokters kunnen spelen, samen met de dakloze mensen zelf en anderen, bij het signaleren en adresseren van humane en maatschappelijke misstanden die de toegang tot zorg belemmeringen enerzijds, en die partijen aan te spreken die daadwerkelijk invloed kunnen aanwenden om deze barricaden te helpen verlagen anderzijds. De key note uit Londen deelt ervaringen met 'homelessness and inclusion health' vanuit internationaal perspectief.

Nederlandse Straatdokters Groep

Opzet nascholing

Inleiding door diverse sprekers vanuit de praktijk en wetenschap. Na elke presentatie is er ruim gelegenheid voor discussie, waarbij de dagvoorzitter een actieve rol speelt om dit te stimuleren. Ervaringen en lessen worden gedurende de middag verzameld en ter afsluiting gedeeld.

Leerdoelen, na afloop hebben deelnemers

- Inzicht in aard en omvang van de populatie dakloze mensen, kenmerken, ziekte en sterfte.
- Inzicht in factoren die bijdragen aan beperkingen in de toegang tot zorg.
- Inzicht in problemen die een extra belemmering vormen voor de toegang tot zorg.
- Inzicht in knelpunten en oplossingen voor de toegang en begeleiding van opvang en zorg van dakloze mensen.

Doelgroep:

De nascholing is met name opgezet voor artsen, verpleegkundig specialisten, verpleegkundigen en verzorgenden die in de praktijk zorg bieden aan dak- en thuislozen of hierbij nauw betrokken zijn. Ook andere belangstellenden zijn welkom.

Competenties

1. Sociaal Medisch handelen 40%
2. Kennis en Wetenschap 20%
3. Maatschappelijk handelen 40%

Literatuur

- Luchenski S, Maguire N, Aldridge RW, Hayward A, Story A. What works in inclusion health: overview of effective interventions for marginalised and excluded populations. *Lancet* 2018; 391(10117):266-280.
- Slockers MT. Mortality, health problems and access to care for homeless people. Rotterdam: Erasmusmc, Proefschrift 2021.
- Laere I van, Smit R, Muijsenbergh M van den. Sociaal medische zorg aan dakloze mensen in Nederland: handreiking voor implementatie van bouwstenen in de praktijk. Doctors for Homeless Foundation/Nederlandse Straatdokters Groep, Radboudumc, januari 2021.
- Bongaerts THG, Ridder M et al. Cervical Cancer Screening Among Marginalized Women: A Cross-Sectional Intervention Study. *Int J Womens Health* 2021 Jun 8;13:549-556.
- Laere IR van. Social medical care before and during homelessness in Amsterdam. Amsterdam: University of Amsterdam, Proefschrift 2009. <http://dare.uva.nl/record/325935>

Accreditatie

Accreditatie voor 3 punten is aangevraagd voor artsen (ID nummer: 444487).

Kosten nascholing

Deelname is gratis. Aantal deelnemers is afhankelijk van de dan geldende corona maatregelen. Deze nascholing wordt mede mogelijk gemaakt met financiële steun van de *Stichting Doctors for Homeless Foundation en Erasmusmc afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg*.

Aanmelding

Online via www.straatdokter.nl

Nederlandse Straatdokers Groep

“Dakloos en Toegang tot Zorg: feiten en verbeteringen”

Dinsdag 16 november 2021, 13.00-17.00 uur
LantarenVenster Rotterdam

Programma

Dagvoorzitter *prof. dr. Maria van den Muijsenbergh*, huisarts/straatdokter, hoogleraar Radboud UMC Nijmegen en Pharos Utrecht

13.30 – 15.00 uur   **Plenaire Voordrachten en discussie**

Nobody Sleeps Outside – The Rotterdam approach to Street Medicine

Film 12 minuten van de Nederlandse Straatdokers Groep

KEY NOTE:

Morbidity and mortality in the homeless: lessons to improve inclusion health from an international perspective

Prof.dr. Alistair Story, Inclusion Health, University College London

Dakloos, kwetsbaar en beperkte toegang tot zorg: ervaringen met verstandelijke beperking en psychiatrische problematiek bij dakloze mensen in Rotterdam

Drs. Marlieke Ridder, huisarts/straatdokter en Drs. Michiel Vermaak, arts verstandelijk gehandicapten/straatdokter in Rotterdam

Dakloze arbeidsmigranten: ervaringen en (on)mogelijkheden

Drs. Ineke Bergsma, stichting Ontmoeting Rotterdam

15.00 – 15.30 uur   **Pauze**

15.30 – 16.45 uur   **Plenaire Voordrachten en discussie**

Dakloos en onverzekerd: feiten en verbeteringen

Dr. Marcel Slockers, huisarts/straatdokter presenteert samen met een ervaringsdeskundige

Handreiking bouwstenen sociaal medische zorg voor dakloze mensen in Nederland

bijdrage Nederlandse Straatdokers Groep

16.45 – 17.00 uur   **Dagvoorzitter plenaire opbrengst en afsluiting**

Invullen evaluatieformulier

Nederlandse Straatdokters Groep

Sprekers

Prof. dr. Maria van den Muijsenbergh is huisarts/straatdokter en bijzonder hoogleraar “Gezondheidsverschillen en persoonsgerichte, integrale eerstelijnszorg” aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en bij Pharos, het expertisecentrum gezondheidsverschillen. Zij is vanaf het eerste uur betrokken bij de Nederlandse Straatdokters Groep en dagvoorzitter van de jaarlijkse symposia.

Prof. Dr. Alistair Story is founder and Clinical Lead of the pan-London Find&Treat Service based out of University College London Hospitals. Alistair’s core expertise is in tackling tuberculosis and other communicable diseases among homeless people, drug and alcohol users, prisoners and destitute migrants. His research interests include outreach, integrating point of care diagnostics on the street, case management, the inclusion of service users within MDTs and the use of mobile internet technologies to promote engagement with health services and treatment continuity. He is an original member of the Faculty for Homeless and Inclusion Health and the Pathway Team and senior lecturer at the Farr Institute University College London.

Drs. Marlieke Ridder is huisarts/straatdokter en teamleider het stedelijk daklozen team. Dit is een team opgezet door de gemeente Rotterdam waarin alle aanbieders met betrekking tot daklozen een medewerker hebben gedetacheerd. Hierdoor is de kennis van het gehele netwerk aanwezig in 1 team en dit wordt ingezet voor zorgmijdende dakloze psychiatrische patiënten. Zeg maar: de vervuilde schreeuwende man op het kruispunt, die in deze staat van ziekte nooit goed toegang tot zorg kan hebben en daarom probeert het team de zorg naar hem toe te brengen. Bemoeizorg op maat.

Drs. Michiel Vermaak is arts verstandelijk gehandicapten/straatdokter in Rotterdam, zet zich in voor kwetsbare daklozen en gedetineerden. Als straatdokter en als AVG op de bovenwindse eilanden Sint Maarten en Saba, komt hij met bevlogenheid en passie op voor mensen met een verstandelijke beperking. Niet alleen de mensen die in een instelling wonen, maar ook vooral daar buiten. Voor zijn persoonlijkheid en inzet heeft in 2020 de Hanna Oorthuysprijs ontvangen. Hij deelt zijn lessen over het signaleren en samen begeleiden van dakloze mensen met een verstandelijke beperking.

Drs. Ineke Bergsma studeerde antropologie en specialiseerde zich in arbeidsmigratie. Ze is bij stichting de Ontmoeting in Rotterdam als veldwerker in dienst om zich speciaal te richten op de groeiende groep niet-Nederlandse daklozen uit EU-landen. Van de 120 tot 150 buitenslapers in Rotterdam komt ruim twee derde uit Midden- en Oost-Europa. Velen werkten met een flexibele arbeidsovereenkomst voor een uitzendbureau waarbij werk gekoppeld was aan huisvesting. Als ze ontslag krijgen zijn ze meteen ook hun huis kwijt en staan ze binnen een halfuur op straat. Ze hebben veelal geen toegang tot daklozenopvang en zorg. Bergsma zoekt de werkloze arbeidsmigranten op, onder bruggen, in parken en parkeergarages, probeert een vertrouwensband met hen op te bouwen, hun problemen in kaart te brengen en mee te denken over oplossingen. In haar lezing besteedt Bergsma aandacht aan deze groep buitenslapers, haar ervaringen met problemen en wegen naar hulp.

Dr. Marcel Slockers huisarts en straatdokter in Rotterdam en doet wekelijks spreekuur te CVD-Havenzicht, dit is een woon/verpleegafdeling en nachtopvang voor dak- en thuislozen. Hij geeft gastcolleges aan medisch studenten van het Erasmus MC en de huisartsenopleiding. Hij heeft onderzoek gedaan naar sterfte, ziekte en toegang tot zorg bij dak- en thuislozen in samenwerking met de afdeling maatschappelijke gezondheidszorg. Hij is actief bezig met de onverzekerdenproblematiek, vanaf het eerste uur betrokken bij de activiteiten van de Nederlandse Straatdokters Groep en schrijft invloedrijke columns voor Medisch Contact. Slockers presenteert observaties van belemmering van toegang van zorg en de gevolgen ervan samen met een ervaringsdeskundige.